

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
*on the theme " **Architecture is the Abode of Time** "which will be held at*
Samarkand State Architecture and Construction University

**XIX ASR OXIRI AQSH ARXITEKTURASIDA RATSIONALIZM (CHIKAGO
MAKTABI)**

Ph.D, Jizzax politexnika instituti, Arxitekturaviy loyixalash kafedrası mudiri

Arxitektura fanlari bo'yicha falsafa doktori

Xalikov Sindorkul Ravshanovich

Annotasiya. Ushbu maqolada arxitektura shaklidagi tub o'zgarishlar qilgan muhim me'moriy harakatlardan biri bo'lgan yangi iqtisodiy talablar va ijtimoiy muammolarga javob beradigan sanoat texnologiyalarini qo'llashga asoslangan o'ziga xos me'moriy ifodani yaratib, ratsionalizm yo'nalishini rivojlantirishda katta hissa qo'shibgina qolmay, Qo'shma Shtatlar va Yevropadagi shahar va shahar atrofi hayotining bugungi shakllarini oldindan ko'ra olgan va ta'sir ko'rsata olgan. XIX asrning so'nggi choragida Chikagoda foliyat yuritgan innovatsion arxitektorlarni birlashtirgan "Chikago maktabi" haqida bayon etilgan.

Kalit so'zlar. Chikago, ratsionalizm, san'at, dizayn, zamonaviy arxitektura, bino, me'morchilik.

Kirish: Arxitektura shaklidagi tub o'zgarishlar arxitektura tarixining eng muhim elementlaridan birini tashkil qiladi. G'arbiy dunyo tarixida so'nggi ming yil ichida uchta bunday siljish sodir bo'ldi va ularning har biri yangi madaniy davr boshlanishidan dalolat berdi.

Mutlaqo yangi arxitekturaning rivojlanishi ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlardan dalolat beradi, bu esa qurilishning asosiy shakllari va maqsadlari oldingi davrdagidan sezilarli darajada farq qiladi.

XIX asr oxirlarida Chikagodagi o'zgarishlar jahon madaniyati tarixida XII asrda Frantsiyadagi "Gotika" me'morchiligida yaratilgan va XV asrda Italiyada Uyg'onish davri me'morchiligida yaratilgan o'zgarishlar kabi muhim ahamiyatga ega.

Mustaqillik urushidan keyin (1861 - 1865) – AQSH da kapitalizmning jadal rivojlanishi va bunga uzviy bog'liq bo'lgan sanoat va qurilishning o'sish jarayoni boshlandi. AQSH shaharlarida savdo, jamoat va turar-joy binolari bilan bir qatorda ko'p qavatli biznes binolari (banklar, kengashlar, firmalar, idoralar va boshqalar) jadal ravishda qurildi.

1871-yilda Chikagoda yong'in sodir bo'lib, shaharni deyarli butunlay yo'q qildi. Yong'indan keyin shahar tezda tiklana boshladi. Yangi shaharchalar va yangi uy-joy uslublari ishlab chiqildi. Shu sababli ham Chikagoda o'ziga xos shahar shakllari yaratildi, bu shahar yadrosidagi yuqori zichlikdan foydalanishga imkon berdi. Binolarni yuqoriga rivojlanishi esa vertikal o'sishga imkon yaratib berdi. Ommaviy transportdagi innovatsiyalar orqali odamlar shahar markazidan chiqib ketishga muvaffaq bo'lishdi, bu esa shaharning gorizontall kengayishini tezlashtirdi. Yer narxining oshishi tufayli ko'p qavatli binolar qurilishning asosiy turiga aylandi. Metall ramkadan foydalanish va yo'lovchi liftining ixtirosi ularning qurilishiga yordam berdi. Qurilish inshootlari yong'inga chidamli bo'lishi asosiy talablardan biri edi. Bu davrda binolarning tashqi devorlari tabiiy tosh yoki g'ishtdan qurilgan bo'lib, bu osmono'par binolarning balandligini cheklab qo'ygan edi. Chikagodagi ko'p qavatli binolar muammosi bilan bir guruh yosh iste'dodli me'morlar shug'ullangan, ular orasida eng ko'zga ko'ringan shaxs L. Sallivan edi. Chikago maktabining ratsionalistik yo'nalishini rivojlantirishda uning mashhur "shakl vazifasini bajaradi" aforizmi katta rol o'ynadi. L. Sallivanning ratsionalistik g'oyalari ta'sirida Chikagoda balandligi 14, 16, 18 qavatli bir qator ko'p qavatli binolar qurildi. Metall ramka erkin reja tuzish va katta oynali yuzalarni o'rnatish imkonini yaratib berdi. Bu esa standart qurilish elementlaridan tobora ko'proq foydalanishga imkon berdi. Bu davr dizaynerlari arxitekturadagi tarixiy uslublarni rad etib, barcha turdagi binolarga yangi ishlab chiqilgan me'moriy nazariyalarni qo'llashga intildilar. Bu nazariyalar, ayniqsa, yangi turdagi xususiy turar joy - Prairie uyining tashqi shakli va suyuq

ichki makonlarining uzluksizligida namoyon bo'ldi. Insonning jismoniy ehtiyojlari va ijtimoiy farovonligini aks ettiruvchi dizayn universalligini izlash me'morchilik, amaliy san'at, landshaft dizayni va shaharsozlikning barcha jabhalariga ta'sir qiladi.

1870-yillarning oxiri va Birinchi jahon urushi oralig'ida Chikagoda Uyg'onish davridan beri eng muhim me'moriy harakatlardan biri. "Chikago maktabi" yangi iqtisodiy talablar va ijtimoiy muammolarga javob beradigan sanoat texnologiyalarini qo'llashga asoslangan o'ziga xos me'moriy ifodani yaratdi. Hayot tarzini aks ettiruvchi ushbu arxitektura Qo'shma Shtatlar va Yevropadagi shahar va shahar atrofi hayotining bugungi shakllarini oldindan ko'ra oldi va ta'sir ko'rsata oldi.

Chikago maktabi - bu shartli ravishda AQSh arxitekturasining oqilona yo'nalishini bildiruvchi va XIX asrning so'nggi choragida Chikagoda faoliyat yuritgan innovatsion arxitektorlarni birlashtirgan atama bo'lib, ular binoning fazoviy tuzilishi va ko'rinishini belgilovchi po'lat ramkadan foydalanishni boshlagan va arxitektura shaklini oqilona tushunishga intilgan.

Yevropada va Amerikaning boshqa qismlarida ishlab chiqilgan texnologik innovatsiyalar qurilishda intensiv foydalanish uchun Chikagoda birlashtirildi. Yangi konstruktiv qurilmalar va qurilish usullari qurilish jarayonining tezligi va samaradorligini oshirdi. Standart bo'lgan yangi tizimlar ishlab chiqildi. Temir va keyinchalik po'latdan yasalgan skelet ramkaga erishilishi ochiq zamin maydonlari paydo bo'lishiga sabab bo'ldi. Raft tagliklari qurilish og'irligini o'rtacha ko'taruvchi tuproqlarga yaxshiroq taqsimladi. Beton kessonlar massiv inshootlarning yuklarini yuz futdan ko'proq pastga, tog' jinslariga olib bordi. Kimyoviy moddalar beton va ohaklarga qo'shildi, bu muzlash haroratida qurilishishlarini olib borishga imkon yaratdi. Ishni har qanday ob-havoda davom etishi uchun quruvchilar va materiallarni himoya qilish uchun boshpanalar qurilish ishlari olib borildi. Edisonning yangi ventilyatsiya qilingan cho'g'lanma lampalarining simlari tunda qurilish ishlari olib borish uchun yoritishini ta'minladi va binolar har qachongidan ham kattaroq bo'lsa-da, tezroq ko'tarildi. Qurilishning bunday shiddati bilan bir vaqtda arxitektura dizaynerlari tomonidan Yevropa madaniyatlarining tarixiy uslublaridan voz kechish - yangi dunyo demokratiyasining dinamik kuchlarini yanada ifodalovchi shakllarni topish istagi paydo bo'ldi.

XIX asr o'zini "aql davri" bilan chegaralangan deb topib, haqiqatni yangi yo'nalishlarda qidirdi. Ilm-fan va romantizm bir-biriga qarama-qarshi bo'lib tuyulsa ham, aslida bir xil izlanishning ikki bosqichi edi. Ilm haqiqatni faktlar olami orqali izlasa, romantizm esa hissiy tajriba orqali voqelikni idrok etishga urinish edi. Aynan XIX asrning ushbu dixotomiyasi kontekstida Chikago maktabi me'morlari zamonaviy hayotga umumiy nuqtai nazarga ega bo'lgan bir qator me'moriy tamoyillarni aniqlashga harakat qilishdi. Ular mumtoz va o'rta asrlar "uslublari"ning turli xil moslashuvlariga bog'liq bo'lgan romantik tarixiylik va axloqiy, adabiy, naturalistik va sentimental qadriyatlar uyg'unligiga qarshi munosabat bildirishdi. Ular arxitekturada doimo "haqiqat"ga murojaat qilgan va "barcha arxitektura tuzilishdan kelib chiqan holda, bu uning birinchi sharti" degan qoidani o'rnatishga intilgan eng yirik ratsionalistik tanqidchilar Viollet-le-Dukning nazariyalarini qiziqish bilan ilgari surishdi.

Romantizm tabiat va shaklning funktsiya va atrof-muhitga moslashuvining biologik nazariyasi bilan bog'liq bo'lib. Ratsionalistning asosiy e'tibori me'moriy go'zallik va yaxlitlikka erishish vositasi sifatida foydalanishning tuzilishga va munosabatiga qaratildi.

AQShda 1880-1890 yillarda hukmron eklektizm fonida ratsional arxitektura shakllanib bordi. Ammo arxitektura rassomlik, adabiyot yoki musiqadan farqli o'laroq, bir kishining dahosi mahsuli emas. Arxitektura san'at bilan bir qatorda biznesdir. Arxitektor o'z loyihalarini tayyorlash, ishchi chizmalarini tuzish va hatto qurilishni nazorat qilish uchun ko'pincha o'zidan ko'ra ko'proq qobiliyatli boshqa me'morlarni ishga oladi. U binolarning konstruktiv, mexanik va elektr elementlari - ko'pincha yakuniy dizaynni boshqaradigan infratuzilma uchun maslahatchilarni yollaydi.

Arxitektorning biznesmen sifatidagi qobiliyati binoning muvaffaqiyatli yakunlanishi uchun uning yechimlari kabi muhimdir. Uning mijozi bilan munosabatlari dizaynning kontseptual bosqichida ishonchli, makon funktsiyalarini rejalashtirishda amaliy va qurilish xarajatlarini baholashda real bo'lishni talab etadi. Me'mor bu nozik bo'lgan me'mor-mijoz munosabatlari ustidan nazoratni yo'qotganda, natijalar odatda tugallanmagan loyiha yoki yomon bino bo'lishiga sabab bo'ladi. Arxitektura amaliyotiga oid bu mulohazalar XIX asr oxirida biznes va moliyaviy tashkilotlarning institutsionalizatsiyasi bilan kuchaydi - Chikagodagi me'moriy o'zgarishlarni shakllantirishda asosiy omil bo'lib xizmat qildi.

Ushbu o'zgarishni yonma-yon mavjud bo'lgan ikkita asosiy muamoga javob sifatida ko'rish mumkin, bu esa o'z navbatida Chikago maktabida arxitekturaning ikkita asosiy tarmog'ini keltirib chiqaradi. Birinchi muammoga yechim texnologik edi. Ko'chmas mulk narxining biznes byurokratiyalarini qamrab olish uchun zarur bo'lgan keng maydonlarga nisbatan muammosi ofis binolarining vertikaligidan foydalanish orqali hal qilindi.

Ikkinchi muammoga yechim shaharsozlik va o'rta sinfga uy-joy zarurligi edi; San'at va hunarmandchilik harakati, bungalovlar modasi va uy bekalari jurnallarining hayot tarziga ta'siri tufayli turki berilgan ehtiyojlar. Chikago maktabidan ushbu maqsadlar uchun maxsus yaratilgan ekspressiv dizayn shakllarining butunlay yangi lug'ati paydo bo'ldi. Ko'pgina olimlar Chikago maktabining keyingi bosqichini "Preri maktabi" deb atashni afzal ko'rishadi, uni tijorat binolarini loyihalash va qurish uchun ajratadigan birinchi bo'limdan ajratib alohida ko'rsatishadi, ammo bu filiallarning o'zaro ta'siri shunchalik kuchli ediki ularni bir-biridan ajralmas holga keltirdi.

Uilyam Le Baron Jenni Chikago maktabining otasi bo'lishga eng yaqin keladi. Garchi u osmono'par binoning skelet ramkasini shakllantirishdagi texnik yutuqlari bilan mashhur bo'lsa-da, u radikal arxitektura g'oyalarini, birinchi navbatda, Frantsiyadan Chikagoga olib kelish uchun sababchi bo'lgan.

Jenni osmono'par bino uchun ilg'or texnik va estetik shakllarni yaratdi. U arxitektura nazariyasidan ma'ruzalarida o'z idorasini atelye deb hisoblagan. Bu yerda u funksionalizmni rag'batlantirdi va romantizmni qabul qilgan bo'lsa-da, eklektizmni tanqid qildi. U Parijdagi talabalik davridan boshlab park dizayni va shaharsozlikning avangard mavzusida tajribaga ega edi. U Chikagodagi G'arbiy Park tizimini loyihalashtirdi va Riversayd qishlog'ini qurish paytida Frederik Lou Olmsted bilan bog'langan. Jenni ofisi birinchi amaliy tajriba va Chikago maktabi harakatining keyingi yetakchilari, Lui X. Sallivan, Uilyam Xolabird, Martin Roche va Daniel X. Burnham uchun yangi arxitektura yaratish uchun chiqish nuqtasini taqdim etdi.

1876-yilda Jenni Michigan universitetida dars berdi. Uning ko'plab shogirdlari Chikago maktabining mashhur me'morlari bo'lishdi: Uilyam Xolabird, Martin Roche, Daniel Burnham, Jon Root. 1872-yilda Jenni Amerika arxitektorlar institutining a'zosi etib saylandi va 1885-yilda uning hamkori bo'ldi. 1898-1899-yillarda institut vitse-prezidenti.

1869-yilda Sanford Loring bilan hammualliflikda Uilyam Jenni "Arxitektura tamoyillari va amaliyoti" kitobini nashr etdi[1].

1884-1885-yillarda Jenni Chikagoda o'n qavatli uy sug'urta binosini loyihalashtirdi va qurdi. Bu butunlay metall ramkali birinchi "olovga chidamli bino" edi va birinchi osmono'par bino bo'lib, 1885-yilda qurib bitkazildi, 1891-yilda ikki qavat qo'shib kengaytirildi. Biroq, 1929-yilda buzib tashlangan[2]. Sug'urta uyini qo'llab-quvvatlash uchun zarur bo'lgan po'lat o'n qavatli og'ir toshli binoning og'irligining uchdan bir qismini tashkil etdi. Shunday qilib, binoning og'irligi sezilarli darajada kamaydi, bu esa balandroq inshootlarni qurish imkonini berdi. Uilyam Jenni tosh, temir, terakota pollar va bo'linmalardan foydalangan holda ko'p qavatli binolarning yong'inga chidamli qurilishi muammosini hal qildi. 1889 va 1891-yillar orasida u o'z tizimini ikkinchi baland qavat: Leiter binosini Chikagoda qurilishi bilan namoyish etdi. Undan keyin 12, 14, 16 va 23 qavatli binolar paydo bo'ldi. Bular asosan ofis, savdo va ma'muriy ko'p funktsiyali binolar edi.

Jenni zinapoyalar o'rniga liftlardan foydalanishni taklif qildi[3]. Jenni "Chikago dizayni" yaratuvchilaridan edi. Keyingi 15 yil ichida Jenni ko'plab baland (o'sha davr standartlari bo'yicha) binolarni loyihalashtirdi; u "osmono'par binoning otasi" deb atala boshlandi va keyinchalik arxitekturadagi funksionalizmning asoschisi sifatida maqtovg'a sazovor bo'ldi[4].

1897-yilda Perkins MITdagi talabalik davridagi tanishlari Robert C. Spenser, Jr. va Myron Hunt bilan Steinway Hall loftida joy ijaraga oldi. Ko'p o'tmay, Rayt ushbu ishchi guruhga qo'shildi va ular bilan birgalikda arxitektura amaliyotiga kirishdi.

Yangi asrning boshlariga kelib, Steinway Hall me'morlari orasida Perkins, Spenser, Genri Webster Tomlinson, Walter Burley Griffin, Birch Long, Pond va Raytlar bor edi. Osha vaqtda arxitektura muammolari va nazariyalarini muhokama qiladigan "O'n sakkiz" deb nomlanuvchi norasmiy guruh bor edi. Ro'yxat saqlanib qolmagan bo'lsa-da, yangi harakatning ushbu eng samarali davri bilan bog'liq bo'lgan ko'pchilik me'morlar tegishli edi. Bu guruhdan tashqarida Maher, Tomas E. Tallmadge, Vernon S. Uotson, Uilyam G. Pursel, Jorj G. Elmsli bor edi. Ularning barchasi Chikago arxitektura klubi va Chikagodagi san'at va hunarmandchilik jamiyatida faol ishtirok etib, u yerda o'z falsafalari uchun forum va o'z ishlari uchun ilhom manbai topdilar. Ular Lui Sallivanni hurmat qilishar edi.

Chikago maktabi g'oyalari ta'siri yetti yil davomida L.Sallivanning yordamchisi bo'lib ishlagan ilg'or amerikalik me'mor F.Rayt ijodining dastlabki davriga ta'sir ko'rsatdi. Rayt Sallivanning ratsional arxitekturani izlashda hukmron kuch sifatidagi rolini meros qilib oldi. Uning yozuvlari va nazariyalari Sallivanniki kabi universal moslasha olmasa-da, uning studiyasi Chikago maktabi ruhida ishlagan ko'plab dizaynlarni ishlab chiqardi. Biroq, bu guruhdan, ehtimol, faqat Valter Burley Griffin, Uilyam E. Drummond va Barri Birn Rayt shakllaridan tashqari me'moriy dizaynning individualligini ishlab chiqdilar.

Chikago maktabining ikkinchi bo'limining rivojlanishi bu asrning dastlabki yillarida tasviriy san'atda yuz bergan intermilliy qo'zg'olon va islohotlarning Amerika ko'rinishi edi. Lui Sallivandan ilhomlangan va Frank Lloyd Rayt tomonidan e'tiborga olingan harakat a'zolari yangi va o'ziga xos me'moriy ifodaga erishishga intilishdi. Ularning dizaynlari aniq, to'rtburchaklar shakllar va haqiqiy o'lchamga mos kelmaydigan makon hissi bilan juda murakkab ichki tartiblar bilan ajralib turardi. Yondashuv turar-joy arxitekturasida juda muhim bo'ldi, chunki yer va qurilish xarajatlarini ko'paytirish, shuningdek, katta uy-joylar uchun zarur bo'lgan uy yordamining yo'qligi kichikroq va samaraliroq uylarning qurilishiga olib keldi.

1871-yilgi yong'indan keyin Chikagoda yig'ilgan me'morlar orasida noyob ijodiy qobiliyatga ega odamlar bor edi. Yetakchi shaxslarning bir nechtasi Chikagoda tug'ilgan. Ularning aksariyati arxitektura bo'yicha rasmiy ma'lumotga ega emas edi. Shaharda bunday arxitektura maktabi yo'q edi va faqat oz sonli me'morlar shogirdlar tayyorlashga loyiq edi. Yigirma yildan kamroq vaqt ichida ular temir karkas texnikasini o'zlashtirdilar va shu tariqa ofis binosi, mehmonxona va turar-joy binolarini rivojlantirishga muvaffaq bo'ldilar.

1909-yilga kelib Chikago maktabi 30 dan ortiq etuk me'morlarni o'z ichiga oldi, ular har qanday dizayn turi - turar-joylar, cherkovlar, kasalxonalar, muzeylar, teatrlar, temir yo'l terminallari, omborlar, fabrikalar, bog'lar, bo'linmalar va boshqalar uchun original, mahalliy va organik arxitekturani yaratdi.

Bu odamlarning ishi faqat Chikago bilan chegaralanmagan. O'rta G'arbda o'z kasbining etakchisi sifatida o'zlarini ko'rsatdilar, shuningdek, AQShning yirik shaharlari uchun binolarni loyihalashtirdilar va bosh rejalarni tayyorladilar. Xorijiy komissiyalar tarkibiga Toykodagi Raytning Imperial mehmonxonasi va Griffinning Kanberradagi Avstraliyaning yangi poytaxti rejasidir.

“Chikago maktabi”ning muvaffaqiyatsizlikka uchrashi: Qo'shma Shtatlar Birinchi jahon urushiga kirganida, Chikago maktabi to'satdan o'z mijozlaridan mahrum bo'ldi.

Urushdan keyin xalq Chikagoning ixtirochi, istiqbolli arxitekturasidan yuz o'girdi. Urushdan keyingi yillarda siyosat, iqtisod va ijtimoiy hayotdagi o'zgarishlar bilan Amerikaning me'moriy qarashlari butunlay eklektizmga qaytdi.

O'sha davrning eklektizmi fonida Chikago me'morlarining ratsionalizmi yangilik sifatida qabul qilingan. O'tmishdagi stilistik uslublarga bog'liq bo'lmashlik Chikago maktabi vakillariga xos bo'lib, mijozlarning an'anaviy arxitektura qarashlariga zid edi. Chikago maktabi muvaffaqiyatsizlikka uchradi. Uning mavjudligi 1893-yilda Chikagoda bo'lib o'tgan Butunjahon Kolumbiya ko'rgazmasi bilan amalda tugatildi. Eklektizm AQSh arxitekturasida hukmronlik qilishda davom etdi.

Chikagoning markazidagi zamonaviy arxitektura uchun asos bo'lgan dizayn tamoyillari va qurilish tizimlarining evolyutsiyasini ifodalovchi binolar kontsentratsiyasi saqlab qolaolgan quyidagi binolarda osmono'par binolarning rivojlanishini ko'rishimiz mumkin.

➤ zamonaviy dunyoning shahar hayotini shakllantirgan binolar:

1. Auditoriya binosi, 1887-89, Adler va Sallivan, arxitektorlar
2. Carson Pirie Scott Co. Univermagi, 1899, 1903-04, Lui X. Sallivan, arxitektor
3. Fisher Building, 1895-96, DH Burnham and Co., Arxitektorlar
4. Gage Block, 1898, Xolabird va Roche, arxitektorlar (fasad, 18-son, Lui H. Sallivan, arxitektor)
5. Leiter II binosi (Sears Roebuck and Co. Store), 1889-91, Uilyam LeBaron Jenni, arxitektor
6. McClurg binosi, 1899-1900, Xolabird va Roche, arxitektorlar
7. Manxetten binosi, 1889-91, Uilyam LeBaron Jenni, arxitektor
8. Market binosi, 1893-94, Xolabird va Roche, arxitektorlar
9. Monadnock Block, 1889-91, Burnham and Root, arxitektorlar (Janubiy qo'shimcha, 1893, Holabird va Roche, arxitektorlar)
10. Temir yo'l almashinuvi binosi, 1903-04, DH Burnham and Co., Arxitektorlar
11. Reliance Building, 1894-95, DH Burnham and Co., Arxitektorlar
12. Rookery Building, 1885-85, Burnham and Root, arxitektorlar
13. Champlain binosi, 1903, Xolabird va Roche, arxitektorlar
14. Chapin va Gor binosi, 1904-yil, Richard E. Shmidt, arxitektor (Dizayn Hugh MG Garden)
15. Zargarlar binosi, 1881-82, Adler va Sallivan, arxitektorlar
16. Aka-uka Mandellar ilovasi, 1900, 1905, Xolabird va Roche, arxitektorlar
17. Marshall Field and Co. Store (qism), 1892, Charlz B. Atwood, arxitektor
18. Montgomery Ward binosi, 1897-99, Richard E. Shmidt, arxitektor
19. Eski koloniya binosi, 1893-94, Xolabird va Roche, arxitektorlar
20. Reid, Merdok va Ko. binosi, 1912-13, Jorj C. Nimmons, arxitektor
21. Troescher binosi, 1884, Adler va Sallivan, arxitektorlar

Xulosa: Chikago maktabining zamonaviy arxitekturaning asosi sifatida namayon bo'lishi Raytning shaxsiy dizayn jarayoni natijasida paydo bo'lgan shakllarini qabul qilinishi va individual yechim va individual ifodaga ega bo'lishi uchun Sallivanning fikrlarini va uslubini qo'llash orqali sodir bo'ldi. Ushbu jaryon Bern, Drummond va Griffinning yetuk ishlari bilan ifodalangan, garchi bu komissiyalarning aksariyati Chikago hududidan tashqarida bo'lsa ham. Chikago poytaxtida ularning shaxsiy uslublarini rivojlantirishning ajoyib namunalari mavjud, jumladan Drummondning River Forest ayollar klubi va Griffinning Frederik Karter uyi kabi ajoyib dizaynlar. Bu biroz cheklangan hajmdagi sifatli ish bo'lib harakat unchalik taniqli bo'lmagan dizaynerlar, jumladan Marion Mahoni va Jon S. Van Bergen tomonidan juda ko'p ishlarni yaratdi, ular hech qachon Rayt motividan ajralib turmagan.

Shunday qilib, 1914-yilga kelib, xilma-xil ta'sirlarni rag'batlantirish va o'zlashtirishdan so'ng, Chikago maktabi harakati

to'liq yetuklikka erishdi va tez-tez ajralib turadigan dizaynlarni yaratishda o'zini oqladi. O'zini-o'zi qo'llab-quvvatlaydigan, hayotiy va kuchli maktab porloq kelajakka mo'ljallangandek tuyuldi. Keyin, Birinchi jahon urushi paytida qurilish to'xtatilishi bilan, harakat tezligini yo'qotdi. Ellik yil oldin uni yaratgan kuchlar endi uning yo'q qilinishiga olib keldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Principles and Practice of Architecture Comprising Forty-six Folio Plates of Plans, Elevations and Details of Churches, Dwellings and Stores Constructed by the Authors Retrieved July 21, 2021. Archived July 21, 2021.
2. Gidion Z. Space, time, architecture. - M.: Stroyizdat, 1984. - P. 222
3. The first electric elevator was patented by the Otis Company in 1861. The first electric passenger elevator with a rack and pinion mechanism was manufactured by the German company Siemens & Halske in 1880. He rose to a height of 22 meters in 11 seconds
4. Pevsner N., Honor H., Fleming J. Lexikon der Weltarchitektur. - München: Prestel, 1966. - S. 331-332
5. Brooks, H. Allen, The Prairie School. Toronto: University of Toronto Press, 1972.
6. Condit, Carl W., Chicago School of Architecture. Chicago: University of Chicago Press, 1964.
7. Kostonis, John J., "The Chicago Plan: Incentive Zoning and Urban Landmark Preservation," Harvard Law Review, Vol. 85, no. January 1972.
8. Eaton, Leonard K., Two Chicago Architects and Their Clients. Cambridge, Mass.: MIT Press, 1969.
9. The life and works of the landscape painter, Jens Jenson. Chicago: University of Chicago Press, 1964.
10. Fabos, Julius Guy, Frederick Law Olmsted, Sr., founder of landscape architecture in America. Amherst, University of Massachusetts Press, 1968.
11. Kaufman, Edgar, Jr., ed. The Rise of American Architecture. New York: Praeger Publishers, 1970.
12. Peisch, Mark L., Chicago School of Architecture. New York: Random House, 1964.
13. Turak, Theodore, "Ecole Centrale and Modern Architecture: The Education of William Le Baron Jenny", Journal of the Society of Architectural Historians, Vol. XXIX, No. 1, March 1970.